

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala

N Y M B U R S K Ý

PÁBITEL

číslo 6

TURISTICKÝ POCHOD A SETKÁNÍ PŘÁTEL

Hrabalovo Kersko bylo skvělé již podruhé

O desáté hodině v sobotu 20. května, přesně v okamžiku, kdy měl odstartovat pochod „po místech, která měl rád Bohumil Hrabal“, začalo velmi silně pršet. Postavičky pod stříškou pramene se přitulily k sobě a když v tom společném klubku přečkaly první nápor, srdnatě vyrazily do deště. Dohromady tři desítky turistů všech věkových kategorií kráčelo po prozatím ještě neoznačené stezce. Doufáme, že se Obecní úřad v Hradištku polepší. Cestou se přidali ještě další chodci, počasí se umoudřilo, a tak byla nakonec procházka svěžími kerskými lesy velmi příjemná. S potěšením jsme kvitovali, že spisovatelovu chatu dává nový majitel do pořádku, že Labe je už proti dřívějším letům výrazně čistší a na jeho březích kvetou žluté kosatce, že sice uschlá borovice Švarná Tonka je už značně olámaná, zato Krásná Pepina se těší dobrému zdraví a stále proti obloze připomíná to nádherné kulaté okno v ka-

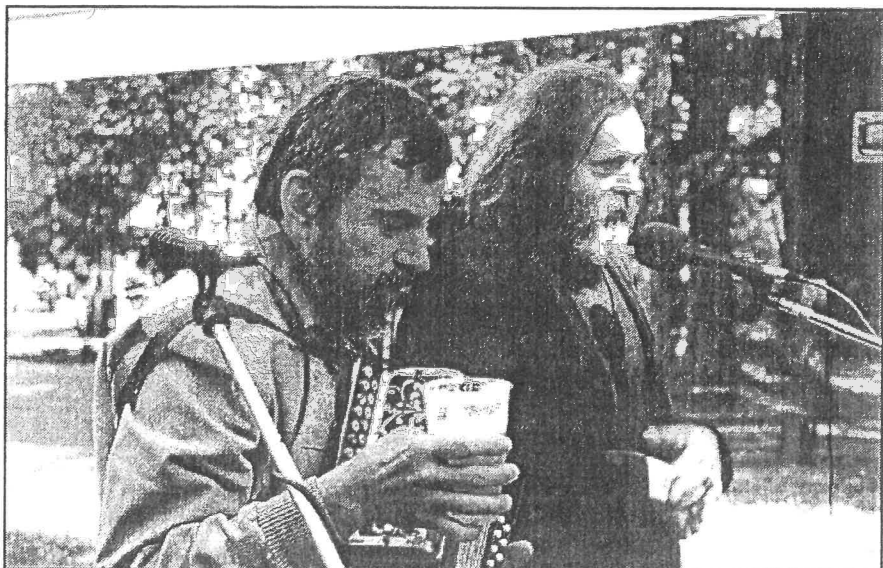
tedrále svatého Víta. Smutnější je, že Svícnový smrk již padl a že restaurace Hájenka, i když je v provozu, ztratila přístavbou a venkovními přístřešky své někdejší kouzlo, které už nám bude při-

pomínat jen filmová scéna myslivecké hostiny ve Slavnostech sněženek.

Druhý ročník „Hrabalova Kerska“, uspořádaný Klubem čtenářů Bohumila Hrabala, jenž využívá laskavého pohostinství manželů Kubových z Lesního ateliéru Kuba, pokračoval setkáním na jejich lesní zahrádce. K dobré náladě hrála folková kapela To Jo band, Pivovar Nymburk se postaral o občerstvení v podobě výborného Postřižinského piva, opékaly se klobásky a ražniči. Zhruba osmdesát členů klubu z celé republiky a jejich hostů zavzpomínalo na Mistra Hrabala. Pan doktor Radko Pytlík vyprávěl o svých setkáních s panem spisovatelem a o jeho tvorbě. Každý, kdo Hrabala čte, musel dát za pravdu jeho připomenutí slov Emanuela Frinty, že psal, jako když fotografuje Leicou. Jiří Trnka se ve vzpomínkách vrátil do doby, kdy ve Škvorci pořádali pohřeb české literatury a na jednu z posledních návštěv Bohumila Hrabala

Kráčelo se po místech, která měl B. H. rád, vstříc setkání členů klubu, na němž hrála skupina To Jo band.

Jirka Trnka vyprávěl o „doktorovi“ a Pepa Čečil se věnoval pění na Postřizinském.

Pod stromy na lesní zahrádce u Kubů bylo příjemně.

u něj. „Pili jsme pivo a lidi chodili okolo a zdravili nás. Jedna paní se zastavila a říkala, že mají problém, protože někdo rozbil v kostele okno a tou dírou tam vletěl holub, kterého nemůžou chytit, takže ho snad budou muset zastřelit. Doktor se zasníl a řekl, že se pak bude v novinách psát: Ve Škvorci zastřelili posla božího.“ Pak se rozproudila skvělá nálada při harmonice a zpěvu Pepy Čečila - toho „kumpána“ z hospodských setkání, o němž pan spisovatel mluvil, když definoval nebe. „V nebi jsou kocouři, pije se tam pivo a Pepa Čečil tam hraje na heligónku!“ říkával.

Pepa, ač nešetřil sebe ani pípu a nějaké to pivo, o němž by Bohumil Hrabal řekl, že má pěnu jak šlehanou smetanu nebo dokonce je jako sám parádní gól, vypil, přece se postavil k mikrofonu a byl skvělý. Zahájil písničkou, kterou si vždy při setkáních s ním vyžadoval „pan doktor“ - Švestkový knedlíci. Když dozpíval, sáhl po dalším pivu, zhluboka polkl a s pěnou na nose pravil: „... mně

vyschlo...“. Napil se znovu a dodal: „Vono je to dobrý! ...A teď vám tam vrznu ještě nákou, kterou měl doktor hrozně rád.“ Jeho drsně opilecké podání se rá-

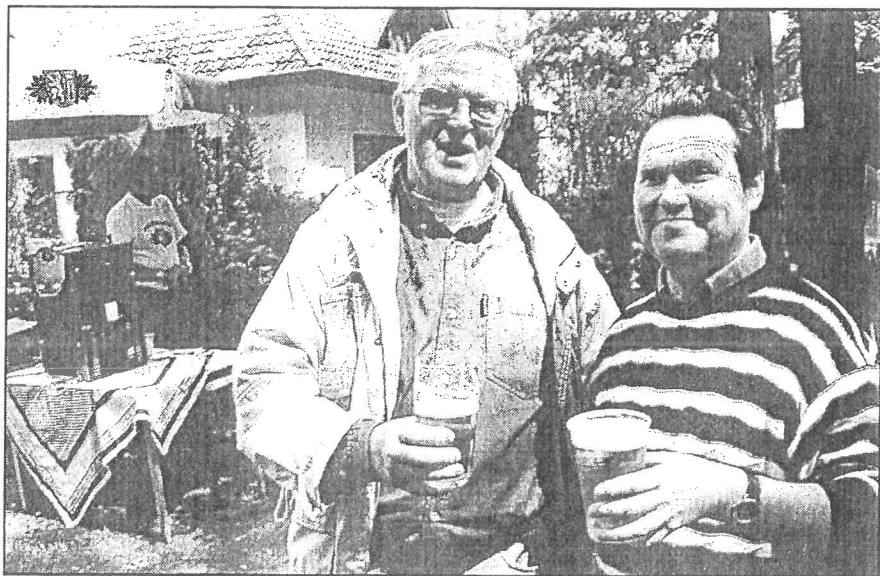
zem změnilo v úžasně procítěný zpěv, takže po skončení písně „Vltavo...“ bylo na moment po korunami stromů úplně ticho, jen ptáci zpívali, tak to znělo dojemně.

„Jednou takhle u Tygra,“ zadíval se Pepa Čečil jakoby skrz nás a pokračoval vyprahlým hlasem, ačkoliv si neustále svlažoval hrdlo, a to tak, že půllitrový štuc vyprázdnil na dvě napití, „nám ten skvělejší hospodskéj Olda přines plnej táč piv. Já říkám: Vždyť to je samá pěna! Vono se to takhle nade dnem houpalo... A doktor mi říká: Vy vole, vždyť to je to nejlepší, když to takhle postupně dojde...“ Zase se zadíval smutnými psíma očima do prázdna a dodal: „Ale to už je dávno... Dneska už vám to pivo takhle s tou pěnou nenatočej. Ani u toho Tygra... I když... tohle taky nejní na vylít...“ napil se Postřizinské dvanáctky a znovu zmačknul knoflíky své heligónky. Jirka Trnka přidal k dobrému jednu historku z doby, kdy i zpívání mohlo být trestným činem. „Pepa hrál písničku ‚Spadla puma na Rusy‘ a když skončil, povídá: Sem dobrej. Hele jak se lidi chytaj za srdce! A doktor Hrabal ho usadil: Jestli oni se neubezpečujou, jestli mají s sebou občanky!“

„Ze mě je ruina, to říká každě, kdo mě zná...“ zanotoval na rozloučenou pražský zpěváček a sklidil zasloužený potlesk.

„Stálo to za tu cestu,“ řekl v podvečer při loučení pan Dušan Sušil, který přijel s manželkou až z Boskovic. „Těšíme se na další akce klubu,“ bylo slyšet od mnoha dalších, kteří do Kerska vážili cestu v nejistém počasí na bicyklech, anebo pěšky z nejbližšího nádraží, jako otec a syn Vorlíčkovi z České Lípy. Podzimní setkání je plánováno na 18. listopad.

- řeh -

Václav Vorlíček a Richard Hašek nesměli chybět, vždyť pivo bylo pěkně vychlazené a nálada výborná. Fotografoval Jan Řehounek

Spory jsou ke škodě čtenářské veřejnosti

Tři dlouhé roky od smrti spisovatele Bohumila Hrabala nebylo možné vydávat jeho knihy pro nevyřešené dědické vztahy. V březnu letošního roku byla mezi dědici a agenturou Dilia uzavřena generální smlouva o zastupování, takže mohou Hrabalova díla opět vycházet.

Šestého května dostaly redakce několika novin „otevřený dopis členům Klubu čtenářů Bohumila Hrabala a paní Dagmar Hrabalové“ - suše jej zveřejnilo Nymbursko, Polabské listy se problému věnovaly obšírněji, jinde jsme otištění nezaregistrovali - v němž píše **Tomáš Mazal**:

„...stala se podivná věc. K této generální smlouvě s Dilia se vztahuje ještě (mírně řečeno) „důvěrný dodatek“, vzniklý jako požadavek ze strany tuzemských dědiců „neudělovat svolení k vydávání díla Bohumila Hrabala, kde má jakoukoli autorskou účast pan Tomáš Mazal“. To znamená: žádné ediční poznámky, doslovy, předmluvy ba ani fotodokumentaci.

Je mi také známo, že iniciátorem tohoto cíleného požadavku, který poškozuje moji osobnost, jste Vy, paní Dagmar Hrabalová z Kerska, vydatně podporována předsedou Pražského spolku ochránců zvířat panem Vladimírem Smejkalem...“

Dále pan Mazal píše, že žádá o pozastavení svého členství v Klubu čtenářů Bohumila Hrabala, a to až do doby, než paní Hrabalová objasní smysl svého počínání.

Ve stejné věci oslovil redakci rovněž pan Dr. Stanislav Klos z Nymbur-

ka. Ve spolupráci s Tomášem Mazalem chtěl totiž jako čtvrtý titul svého nakladatelství (B. H.: Poetický zápisník, B. H.: Já si vzpomínám jen a jen na slunečné dny, J. Rehounek: Bohumil Hrabal a jeho městečko, kde se (bohužel) nezastavil čas) vydat dosud v komplexu nevydanou sbírku raných Hrabalových básní „Obrázky bez rámu“. „Díky iniciativě Tomáše Mazala, uznávaného odborníka na dílo B. Hrabala, publikujícího doma i v zahraničí a neustále propagujícího spisovatelův odkaz, se podařilo po několika letech zrekonstruovat (i na základě fondů uložených v Památníku národního písemnictví) a sestavit tuto sbírku do původní podoby. Výsledkem badatelské a editorské práce jsou další neznámé básně sahající až do roku 1936. Mapují nejen literární počátky Bohumila Hrabala, ale i rodící se styl básníka,“ vysvětluje pan Klos. Kniha měla být opatřena nezbytnou ediční poznámkou a doslovem od Tomáše Mazala a fotodokumentací zachycující B. Hrabala v období vzniku sbírky. V tomto smyslu informoval agenturu Dilia.

Paní Berenika Ovčáčková z literárního oddělení Dilia mu odpověděla dopisem ze dne 25. dubna, že Divadelní a literární agentura souhlasí s vydáním díla,

„ale pod podmínkou, že na tomto vydání nebude mít jakoukoli autorskou účast pan Tomáš Mazal“. „Tento požadavek ze strany dědiců („neudělovat svolení k vydání díla Bohumila Hrabala, kde má jakoukoli autorskou účast pan Tomáš Mazal“) vyšel z jednání konaného 1. 3. 2000 v sídle Dilia za účasti Dilia a tuzemských dědiců po Bohumilu Hrabalovi.“

S takovouto ultimativní podmínkou však nakladatel Stanislav Klos nemůže souhlasit, o čemž 3. května informoval písemně agenturu Dilia. „Bez práce editora by sbírka světlo světa nespátřila! A budou-li agentura a dědicové trvat na svém, zůstanou neznámé básně i nadále neznámými...“ prohlašuje kategoricky.

Paní Dagmar Hrabalová na moji žádost o vysvětlení řekla: „Osoba pana Mazala mne nezajímá. Mně jde jen o Hrabala. Ať si pan Klos knihy vydává, ale bez pana Mazala. Vedou mne k tomu opravdu jen a jen odborné důvody. Je spousta skutečných znalců Hrabalova díla, kteří by se mohli na vydávaných knížkách podílet.“

Obrázky bez rámu zřejmě zůstanou pro nesmiřitelnost obou stran, a to každopádně ke škodě čtenářské veřejnosti i odkazu pana spisovatele, nevydány.

Jan Rehounek

DOKUMENT CHCE PŘIBLÍŽIT DOBU, VE KTERÉ HRABAL ŽIL A TVOŘIL

Natáčel tu holandský televizní štáb

Ve třetím čísle Pábitelů jsme informovali o návštěvě holandských filmařů, kteří mapovali v Nymburce, Kersku, Kladně a Praze terén pro natáčení televizního filmu o Bohumilu Hrabalovi. Tehdy slíbili, že na podzim přijedou točit naostro. Trochu se to, pravda, zdrželo, ale na jaře letošního roku se k nám skutečně vrátili. Podrobnosti přinesly Lidové noviny z 23. května z pera Anny Matuškové:

„Natočit dokument o Bohumilu Hrabalovi chtěl holandský režisér John Albert Jansen ještě za spisovatelova života. Peníze nutné pro realizaci projektu získal krátce před Hrabalovou smrtí.

„Nechtěl jsem natáčet dokument o mrtvém spisovatelovi, ale o živém. Proto jsem tehdy odmítl. Když mě oslovila produkční firma po dvou letech po jeho smrti, tak jsem svůj názor změnil,“ vysvětluje Jansen.

V Praze natáčel čtyřčlenný tým - režisér Jansen, asistent režie Chris Kijne, kameraman Adri Scholver a zvukařka Kristine van Roon, od 8. do 19. května.

„Nechtěl jsem natočit klasický dokument, který začne záběrem na Nymburk a pak se řekne, že toto je Hrabalův dům, kde se narodil. Chci ukázat, že Hrabal

nebyl pouze sofistikovaný spisovatel, ale že psal o obyčejných lidech, se kterými se intenzivně stýkal,“ řekl LN režisér. Jeho cílem je přiblížit divákovi atmosféru doby, ve které Hrabal žil a tvořil.

V dokumentu se soustřeďuje na 50. a 60. léta, kdy se Hrabal věnoval poezii, pracoval v Poldi Kladno a později ve sběrně surovin ve Spálené ulici, což popsal v díle Příliš hlučná samota. Vylíčit Hrabala se filmaři pokusili skrze různé lidi, kteří ho poznávali v jednotlivých životních obdobích. Ve filmu se tak objeví básník Josef Hiršal, Hrabalovi soused z Kerska, harmonikář Josef Čečil, literární historik Milan Jankovič, básník Stanislav Vávra a mnozí další.

Točilo se v Praze, v továrně Poldi v Kladně, v Kersku a v Nymburce. Některé záběry,

kteří se v dokumentu objeví, se neshodují s realitou. „Například jsme natočili hřbitov, kde Hrabal není pohřben, ale zmiňuje ho ve své knize. Jde o to, představit si dílo i autora zároveň,“ vysvětluje.

V jiném záběru se objeví již zmíněný harmonikář Čečil, který pracuje jako zahradník na Petříně. „Když tato překrásná Hrabalovská postava seká velmi brzo ráno trávu a před ní je nádherný výhled na Prahu, tak to je podle mne právě ono propojení vznešenosti a přízemnosti v Hrabalově tvorbě,“ dodal režisér.

Snímek nebude mít komentář. Hrabala budou popisovat lidé, kteří mu byli blízcí a kteří jej provázeli v jednotlivých životních etapách. Zároveň zazní „osobní“ monolog vytvořený z autobiografických částí spisovatelovy tvorby.

Dokument byl natočen pro nizozemskou televizní stanici VPRO a měl by trvat 56 až 58 minut. Režisér také uvažuje o festivalové verzi dokumentu, která by trvala 70 minut.“

Opožděná pošta od pana prezidenta

Hned po vydání prvního čísla Nymburského pábitele jsem si usmyslel, že v některém z dalších otisknu esej Václava Havla „Nad prózami Bohumila Hrabala“, neboť to bylo úplně první literárně - vědecké zhodnocení jeho práce. Abych dostal povinností vůči autorskému zákonu, napsal jsem panu prezidentovi dopis se žádostí o svolení užití jeho díla a přiložil jsem Pábitela a další materiály o Nymburce a Klubu čtenářů B. H. Leč, na odpověď jsem čekal marně. Alespoň v únosném termínu. A tak jsem text Václava Havla zařadil do čísla 3 bez dovolení. A ejhle, po uzávěrcé pátého čísla, v polovině března, mi přišel dopis s hlavičkou Kanceláře prezidenta republiky s datem 9. února 2000 (zajímavé časové skluzy, že?). „Vážený pane Řehounku, jménem pana prezidenta Vám děkuji za zájem o jeho dílo, za přiložená čísla Nymburského pábitele a informační letáčky. Současně bych se Vám ráda omluvila za zpoždění, se kterým reaguji na Váš dopis. Bylo způsobeno velkým množstvím ko-

respondence, která se nahromadila během mé dovolené a zvýšenou poprázdňinovou aktivitou pana prezidenta. Pokud je Vaše žádost ještě aktuální, ráda bych Vám sdělila, že prezident Václav Havel nemá nic proti publikování své eseje „Nad prózami Bohumila Hra-

bala“ ve Vašem časopise Nymburský pábítel. Závěrem mi dovolu, pane Řehounku, abych Vám tlumočila pozdravy pana prezidenta a jeho jménem i jménem svým Vám popřála mnoho úspěchů a vše dobré. Anna Freimanová, tajemnice prezidenta republiky.“ - řeh -

Ojedinelá pouliční učebnice

Zdá se, že daleko větší pozornost než česká žurnalistika, která se spíše honí za senzacemi, na něž si po dvou třech dnech už nikdo nevzpomene, věnovala tak ojedinělé události, jakou bylo odhalení „Hrabalovy zdi“ v Praze - Libni loňského listopadu, periodika cizojazyčná. Na dvoustránce doprovázené barevnými snímky připomněl tuto událost časopis slovenských Maďarů Vasárnap z 5. ledna 2000 (ten o Hrabalovi psal už loni) /informovali jsme v Nymburském pábíteli - pozn. redakce/ a týdeník pro cizince žijící v České republice The Prague Post v čísle 4 z 26. 1. - 1. 2. 2000.

Také slovenský měsíčník Listy 2000 vycházející v Praze upozorňuje v letošním lednovém čísle na „Hrabalovu zed“ a připojuje ještě vzpomínky dalšího číšníka, který obsluhoval Bohumila Hrabala (kolik jich ještě bude?).

Mluvil jsem v poslední době s řadou přátel, kteří vykonali speciální pouť do Libně, aby shlédli tento originální „pomník“ velké postavy české literatury. Všichni obdivovali nápaditost akademické malířky Tatiány Svatošové, které se i po velkém organizačním úsilí podařilo se spolupracovníky toto dílo realizovat. Na skutečnost, že podobnou poctu oblíbenému spisovateli nenajdeme nejen u nás, ale patrně ani v dohledné cizině, poukazovali moji staří přátelé, mimo jiné Jan Řezáč, bývalý ředitel nakladatelství Odeon, dr. Jan Pilař, emeritní ředitel sbírek moderního umění Národní galerie, a velký znalec Hrabalova díla dr. Milan Jankovič. Při občasných návratech do míst, kde moje rodina s Hrabalem a jeho Eliškou prožila tolik nezapomenutelných let, pozoruji, jak často i náhodní chodci postávají před zdí a pozorně si čtou citáty z Hrabalových knížek. Kde jinde najdete takovou pouliční ilustrovanou učebnici dějin literatury?

Josef Zumr

Pan Zumr připojil i překlad z maďarštiny a kopie článků z cizojazyčných časopisů pro Literární kabinet B. H.

CO SE KDE ŠUSTLO...

V Magazínu DNES č. 12 z 23. března vyšlo na šesti stránkách povídání s bohatým obrazovým doprovodem pod názvem **Knihy receptur Bohumila Hrabala**. Text k reprodukováným kolážím, které Hrabal lepil, když nepsal, připravil Tomáš Mazal.

Jihočeské divadlo v Českých Budějovicích, konkrétně skupina kolem Petra Drholce, jehož jsme měli možnost vidět s inscenací Příliš hlučné samoty při našem setkání 27. listopadu, se pilně věnuje Hrabalovým titulům. Svědčí o tom články v novinách: MF Dnes (jihočeské vydání) z 24. ledna - Drholec zdůrazňuje Hrabalovo pábítelství (Divadlo Pod čepicí, Příliš hlučná samota), MF Dnes (jihočeské vydání) z 24. února - Taneční hodiny pro starší a pokročilé oslaví padesátku (Malé divadlo České Budějovice), Českobudějovicko z 28. února - Padesát Hrabalů v Malém divadle (padesátá repríza Tanečních hodin). Všechny články jsou k dispozici v Literárním kabinetu B. H. v Městské knihovně v Nymburce.

Ve výstavních prostorách Lesního ateliéru Kuba v Kersku se svými fotografiemi představila jedna z legend české fotografie - Jaroslav Litomický. Pro komorní výstavu u Kubů zvolil jakýsi „rychlý průřez“ svojí tvorbou. Kromě řady dalších barevných i černobílých snímků zde bylo i několik neznámých momentek i portrétů Bohumila Hrabala.

Z pera Jiřího Tepera vyšla v časopisu Vlasta reportáž o dnešním „Hrabalově“ Kersku - osiřelém lesním městečku - „Je po slavnostech, sněženy!“ Najdete ji v čísle 12 z 16. března 2000.

Nakladatelství Emporius vydalo v angličtině knížku Dr. Radko Pytlíka „The Sad king of Czech Literature Bohumil Hrabal“. Překlad je dílem Kathleen Hayes, bohemistky, která vystudovala Londýnskou univerzitu a působí na Americké univerzitě v Praze.

V Neratovicích se uskutečnila výstava fotografií Pavla Štolla „Svět spisovatele Bohumila Hrabala“. Vedle fotografií spisovatele našel divák v kolekci snímků i záběry z divadelních inscenací. „Vystavené fotografie pocházejí z let 1980 až 1996 a zachycují přesně to, co čtete v titulku a co je také názvem i hlavním motivem celé výstavy - totiž svět Bohumila Hrabala (nelze se proto divit, že vernisáž proběhla ve znamení atmosféry, spisovateli Hrabalovi velmi blízké - prostředí pražských hospůdek, které připomnělo i podávané občerstvení - pivo a sekaná),“ napsal týdeník Mělnicko.

Co vyšlo od B. H.? Perlička na dně, 5. vydání, 197 str., Mladá fronta, Praha, 2000. Pábítel, 5. vydání, 253 str., ilustr. Jan Šafránek, Mladá fronta, Praha, 2000. Taneční hodiny pro starší a pokročilé, 9. vydání, 94 str., ilustr. Jan Šafránek, Mladá fronta, Praha, 2000.

Zpravodaj Klubu čtenářů Bohumila Hrabala Nymburský pábítel č. 6 - 10. červenec 2000. Registrace OkÚ Nymburk - kult/2/98. Vydavatel: Městská knihovna v Nymburce, Palackého 1749, 288 02 Nymburk, tel. 0325/512723. Šéfredaktor Jan Řehounek, tel. 0603/238523, redakční rada: Veronika Štůlová, Jindřiška Tučková, Alena Vávrová. Vydavatelství servis zajišťuje redakce týdeníku Polabské listy v Nymburce, tiskne Tiskárna Blecha Nymburk.

Pro členy Klubu čtenářů Bohumila Hrabala zdarma, volně prodejné výstisky 10 Kč. Náklad 260 ks.